

การศึกษาพฤติกรรมการสื่อสาร และ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอยู่ร่วมกัน
ระหว่างผู้คิดเชื้อเอตส์ในระยะที่ไม่มีอาการกับครอบครัว

นางสาวเกศินี จุฑาวิจิตร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท สาขาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

ISBN 974-577-382-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016555

I10306429

A STUDY OF COMMUNICATION BEHAVIOUR
AND FACTORS AFFECTING FAMILY LIFE OF AIDS VIRUS CARRIERS

Miss Kasinee Chutavichit

A thesis submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Communication Arts

Department of Public Relation

Graduate School

Chulalongkorn University

1990

ISBN 974-577-382-4

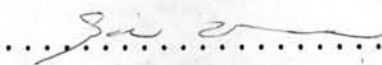

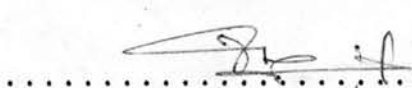
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาพฤติกรรมการสื่อสาร และ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอยู่
ร่วมกันระหว่างผู้ติดเชื้อ เอชไอวี ในระยะที่ไม่มีอาการกับครอบครัว
โดย นางสาว เกศินี จุฑาวิจิตร
ภาควิชา การประชาสัมพันธ์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์จุมพล รอดคำดี

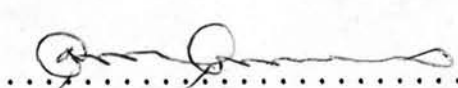
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุบล เบญจรงค์กิจ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์จุมพล รอดคำดี)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล วิรุทธิ์รักษ์)

ปกตินี้ จุฬารัตน : การศึกษาพฤติกรรมสื่อสาร และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอยู่ร่วมกัน
ระหว่างผู้ติดเชื้อเอชไอวีในระยะที่ไม่มีอาการกับครอบครัว (A STUDY OF COMMUNICATION
BEHAVIOUR AND FACTORS AFFECTING FAMILY LIFE OF AIDS VIRUS CARRIERS)
อ.ที่ปรึกษา : รศ.จุมพล รอดคำดี, 223 หน้า. ISBN 974-577-382-4

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาพฤติกรรมสื่อสารในระดับครอบครัวของผู้ติดเชื้อ เอชไอวี และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอยู่ร่วมกัน โดยไม่มีการรังเกียจหรือแบ่งแยก เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการณรงค์แก้ปัญหาอย่างมีทิศทางที่ชัดเจน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ติดเชื้อ เอชไอวีส่วนใหญ่ยังคงอาศัยอยู่กับครอบครัว ส่วนผู้ที่ไม่ได้อาศัยอยู่กับครอบครัวนั้น เป็นเพราะสาเหตุอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับการติดเชื้อ เอชไอวี

ผู้ติดเชื้อ เอชไอวีที่เป็นสัดส่วนใหญ่ไม่บอกเล่าผลการตรวจเลือดให้ผู้อื่นในครอบครัวหรือเพื่อนฝูง เพราะกลัวว่าจะถูกรังเกียจ บ้างเกรงว่าจะทำให้บุคคลในครอบครัววิตกกังวลเกินเหตุ ในการอยู่ร่วมกันของผู้ติดเชื้อ เอชไอวีกลุ่มนี้กับครอบครัวหรือเพื่อนฝูง ไม่พบว่ามียุติกรรมที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อ

ส่วนผู้ติดเชื้อ เอชไอวีที่แต่งงานแล้วได้บอกผลการตรวจเลือดให้ภรรยาทราบ ในการอยู่ร่วมกันนั้น ไม่พบว่ามียุติกรรมที่รังเกียจหรือแบ่งแยก ในทางตรงข้ามครอบครัวยังเป็นฝ่ายปลอบขวัญและให้กำลังใจแก่ผู้ติดเชื้อ เอชไอวีด้วย แต่ที่สำคัญพบว่าครึ่งหนึ่งมียุติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อ คือ ไม่ได้ใช้ถุงยางอนามัยขณะที่มีเพศสัมพันธ์ทุกครั้งอย่างไม่ได้เจตนา ส่วนพฤติกรรมเสี่ยงอื่น ๆ ไม่ปรากฏ

ผู้ติดเชื้อ เอชไอวีส่วนใหญ่ปรับตัวได้จนอยู่ในสภาพที่ยอมรับความเป็นจริงและแม้จะมีความวิตกกังวลบ้าง แต่ก็ไม่ได้เลือกที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ที่อยู่ในชะตากรรมเดียวกัน นอกจากนี้ยังมีความคิดที่อยากจะทำประโยชน์ให้กับสังคมอีกด้วย

ผู้ติดเชื้อ เอชไอวีและครอบครัวส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารทั่วไปทางหนังสือพิมพ์มากที่สุด สื่อที่เปิดรับน้อยที่สุดคือ ภาพยนตร์ แทบทั้งหมดได้รับรู้เรื่องโรคเอชไอวีจากโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมาคือ สื่อบุคคล ได้แก่ นักสังคมสงเคราะห์และเพื่อน ซึ่งจากการทดสอบความรู้เรื่องโรคเอชไอวี พบว่าส่วนใหญ่มีความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโรคและความรู้ความเข้าใจในการอยู่ร่วมกันอย่างถูกต้อง

ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุข โดยไม่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อ ได้แก่ ความคิดความเชื่อที่ว่า "ไม่มีอาการ แปลว่า ไม่มีโรค" และ "เป็นเอชไอวี ดีกว่าคิดยาเสพติด" ความรัก, ความเข้าใจและความผูกพันระหว่างกัน ความรู้ที่ถูกต้องในเรื่องการป้องกันโรค และการไม่เปิดเผยความเป็นจริงของผลการตรวจเลือด

ภาควิชา การประชาสัมพันธ์.....
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ.....
ปีการศึกษา 2532.....

ลายมือชื่อนิติ *[Signature]*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *[Signature]*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

KASINEE CHUTAVICHIT : A STUDY OF COMMUNICATION BEHAVIOUR AND FACTORS AFFECTING FAMILY LIFE OF AIDS VIRUS CARRIERS. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. JOOMPOL RODCUMDEE, 223 PP. ISBN 974-577-382-4

This study focused on the AIDS virus carriers living with their family and their communication behaviour as well as factors affecting their relationship. Results of the study will be suggested to the Thai government in order that urgent and better policies will be made.

Half of AIDS virus carriers under this study still live with their spouses and other immediate family. The rest of them who did not live with their families left home due to their necessity and other reasons not related to illness.

Most of unmarried subjects did not tell anyone about their AIDS infection since they are afraid of being stigmatized and some did not want to terrify others. There was no report of any risk behaviour in their family life. Those who are married informed their spouses about the infection. They live a normally live without discrimination and their spouses also support them physically and psychologically. However, half of them admitted that they sometime forget to use a condom in their sexual intercourse.

Although they are anxious, they did not isolate themselves from others. But they did not interact with someone else suffering from AIDS. As a result of their suffering, they would like to do something useful to the society.

Newspaper is the most preferred media of the AIDS victims and their family, but the first media from which they can get AIDS information is television and the second is personal agents such as social workers and friends. When taking the test about their knowledge of AIDS, it is found that most of the AIDS victim family understand general and essential information needed for living with the AIDS victims.

The most important factors that keep the AIDS victim families together were the beliefs that : when there is no symptoms, there is no disease ; it is better to have AIDS than to be drug addict ; love and understanding; knowledge in AIDS prevention and living with the AIDS victims.

ภาควิชา การประชาสัมพันธ์
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์จุมพล รอดคำดี อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้ทำหน้าที่อย่างดีเยี่ยม เริ่มตั้งแต่การทำให้เค้าโครงความคิดฝันของผู้วิจัยมีความเป็นไปได้มากในการทำ กระทั่งดำเนินมาจนสำเร็จสมบูรณ์ และขอขอบพระคุณ รศ.ดร. สรุพล วิรุฬห์รักษ์ และ ผศ.ดร.ยุบล เบญจรงค์กิจ ที่กรุณาให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์อย่างมากในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะไม่สามารถเริ่มต้นได้เลย ถ้าขาดซึ่งความอนุเคราะห์จาก น.พ.สุรินทร์ พิณิจพงศ์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเวชกรรมป้องกัน และ น.พ.สมศักดิ์ ชุณหรัศมิ์ หัวหน้าสำนักงานประสานงานวิชาการและพัฒนากำลังคนด้านสาธารณสุข (สวค.) ที่ช่วยอนุเคราะห์ในการติดต่อประสานงานระหว่างกระทรวงสาธารณสุข และโรงพยาบาล ซึ่งเป็นสถานที่ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ขอขอบคุณพี่วันเพ็ญ สวนสีดา และพี่ๆ ทุกคนในห้องสังคมสงเคราะห์ โรงพยาบาลพระนั่งเกล้า จ.นนทบุรี คุณพี่ไอร พะลัง และทีมงานนักสังคมสงเคราะห์ โรงพยาบาลบางรัก น.พ.สมสิทธิ์ ต้นสุกสวัสดิกุล และคุณพ่ายป์ รัตน์นราทร แห่งโรงพยาบาลบาราศนราคร น.พ.วัฒน์ อุทัยวาทิตย์ แห่งโรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ ที่ให้ความเอื้อเฟื้อและกรุณาต่อผู้วิจัยอย่างมากขณะทำการเก็บข้อมูล

ขอขอบคุณ ดร.ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์ อาจารย์กิตติพัฒน์ นนทบุรีทะเลย์ คุณอภิญา เวชยชัย คุณอังคณา อุทัยวิทยารัตน์ และศูนย์ข้อมูล คบอส. ที่เอื้อเฟื้อข้อมูล และเอกสารต่างๆ เพื่อใช้ในการศึกษา น.พ.ทวีทรัพย์ ศิริประภาศิริ และ พ.ญ.สุพิศรา ศรีวิมลชากร ที่ช่วยตรวจสอบแบบทดสอบความรู้เรื่องโรคเอดส์ ลืมไม่ได้คือคุณแก้ว พี่แ้ว ต่าย ณา นุช เบิ้ล และน้องๆ ทุกคนที่ คบอส. ขอกราบขอบพระคุณคุณแม่ที่ให้ความสนับสนุนในทุกๆ ด้าน และเนื่องจากทุนการวิจัยครั้งนี้ บางส่วนได้รับจากทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยมา ณ ที่นี้ด้วย สุดท้ายขอขอบคุณกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่ให้ความร่วมมือด้วยดี งานวิทยานิพนธ์ชิ้นนี้ไม่ใช่ผลงานทางวิทยาศาสตร์ จึงไม่มีคุณค่าในการพัฒนาทางเทคโนโลยี ที่จะช่วยให้ผู้ติดเชื้อเอดส์หายจากโรคร้าย แต่ในทางสังคมศาสตร์แล้ว หากงานวิจัยชิ้นนี้พอจะมีคุณค่าอยู่บ้าง ก็ขอจงเป็นแรงผลักดันให้ผู้ติดเชื้อเอดส์ทั้งหลายตื่นจากฝันร้าย และสามารถมีชีวิตได้อย่างมีความสุขเช่นคนทั่วไป

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฅ
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
2. ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	58
4. ผลการศึกษาวิจัย.....	63
5. สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ.....	114
เอกสารอ้างอิง.....	130
ภาคผนวก ก.	136
ภาคผนวก ข.	213
ประวัติผู้เขียน.....	223

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 จำนวนคนไทยที่ติดเชื้อเอชไอวี ตั้งแต่ปี 2527-มกราคม 2533	3
ตารางที่ 2 จำนวนผู้ป่วยโรคเอดส์ ผู้มีอาการสัมพันธ์กับเอดส์ และผู้ติดเชื้อเอชไอวีโดยไม่มีอาการ แยกตามปัจจัยเสี่ยงและเพศ ตั้งแต่เดือนกันยายน 2527 ถึงวันที่ 15 พฤศจิกายน 2532	4
ตารางที่ 3 การกระจายตามกลุ่มอายุของผู้ป่วยเอดส์ ผู้มีอาการสัมพันธ์กับเอดส์ และผู้ติดเชื้อเอชไอวีโดยไม่มีอาการ ตั้งแต่เดือนกันยายน 2527 ถึงวันที่ 15 พฤศจิกายน 2532	5
ตารางที่ 4 จำนวนผู้ติดเชื้อเอชไอวี และครอบครัวที่ตอบถูกและตอบผิดในเรื่องความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโรคเอดส์	92
ตารางที่ 5 จำนวนผู้ติดเชื้อเอชไอวี และครอบครัวที่ตอบถูกและตอบผิดในเรื่องความรู้ความเข้าใจในการอยู่ร่วมกันกับผู้ติดเชื้อเอชไอวี	93